

J E L E N K Ö R.

6. szám

Pest, szerda január 20.

1836.

Foglalát: Magyar- és Erdélyország (kinevezések; magy. tud. társaság heti, 's' a' nemz. vivőintézet közlése; erdélyi orvosgyesület; hírek Kolozsvárról; Gyula-Fejérvárról, Tordáról, N. Enyedről.) Anglia (M. Chronicle 'a' keleti ügyben; Irland állapota; I. Russell levele; Times Lajos-Fülöp trónbeszéle ellen's elegy.) Franciaország (kamari ülések; 's' afrikai tudósítás.) Amerika (Jackson bocsátványa; level Texasból; Rio-Grande de Sulban lázadás.) Spanyolország (cortesi ülések; carlisták hadiereje; Guetaria ostroma 's' egyéb hadihírek.) Portugália. Schweiz. Aegyptus. Elegyhírek. Gabonaár és pénzeket

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. fősége m. dec. 31-ikéről költ 's' hg Colloredo-Mannsfeld első főudvarmesterhez intézett legfensőbb határozatában 'a' magy. kir. nemes testőrsereg főhadnagyt báró Marlonicz András altábornagyt alkalmi társaság; gróf Zichy-Ferraris Ferencz generálőrnagyt pedig, minteddig testőrségi alhadnagyt, főhadnaggyá méltóztatott kinevezni.

Estei Ferdinand főhg. ő k. magassága Kolozsvárról jan. 11-én indult el Bécsnek, és ezen utjában 15-ikén ment keresztül Pesten.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. A' magyar Akadémia' múlt évi szeptember hónapjában tartott Vid. nagy gyűlésében, titkos szavazás után 'a' következő tudós hazafiak választottak tagokul; és pedig tisztelőiök k 6, két megüresült helyre: Gombostalvi Gombos Imre, cs. kir. kamarás, m. k. udv. kamarai tanácsos, törv. doctora, 's' a' törvénytud. kar' tagja; és Kisfaludi Kisfaludy Sándor, több na. v. megegy. tablabírája, eddig 'a' társaság rendes tagja. — Rendes tagok k 4: dr. Schedel Ferencz helyebe 'a' nyelvtudományi osztályban 'a' helybeliek közül Szemere Pál lépén, 'a' helyett harmadiknak Almási Balogh Pál orv. dr. több tud. társaság 's' a' magyar Akadémia lev. tagja választott; 's' ugyan 'a' nyelvtudományi osztályában Kisfaludy Sándornak, mint eddig ott vidéki első r. tagnak, helyebe 's' egyszerűn fizetésébe Kölcsey Ferencz, következő pedig fokontent utáná lépén, vidéki meggyed. r. taggá Fábrián Gábor híes ügyvéd tablabíró 's' m. t. társ. lev. tag választott. — Vegre levelező tagokul e' következők választottak szavazatok többsége által: b. Eötvös József; Fülepp József, az oraviczi bányász-társaság képviselője 's' tablabíró; Gegő Elek sz. Ferencz szerzetelbi pesti magyar egyh. szónok; Gorove László tablabíró; Edvi Illés Pál, nemes-dömölki evang. predikátor; b. József Miklós, cs. kir. kamarás; Schoepf Augustus orvos es sebész doctor Pesten; Vársárhelyi Pál 'a' vaskapui munkálatok igazgató menőke; és Wurga János 'a' nyelvtudományi gymnasium professzor. — 'S' mindnyájan készséggel ajánlottak 'a' társaság elzárásának az alaprajz által megkívánt részvétel előmozdítására.

Pesten, jan. 18d. tartott kis gyűlésből, 1836.

D. Schedel Ferencz. titkok.

Nemzeti vivő-intézet. Az alap-rendszabályoknál fogva ezennel hírd adatik 'a' nemzeti vivő-intézet t. cz. Részvényeseinek, hogy az intézet közgyűlése folyó év febr. 1-jén reggel 10 órákor az intézet teremében (papnevélőház melletti templom általellenében 364ik szám alatt) fog tartatni, melyre minden részvényes ur illendőn meghívatik. Pesten, január 16kán 1837.

Baró Prónay Albert a. k. igazgató.

A' nm. magy. kir. udv. Kamara Simoachich Zsigmond Ó-Gradiskán volt sómászat hasonló hivatalban Veszprémbe áthelyezte, 's' helyebe Ó-Gradiskára Budimir Józsefet 'a' pesti kerületi főügyelőség practicansát nevezte ki. (kir. kam. tudósítás.)

A' szebeni cs. kir. kamarai főfőzöt hivatalnál eddig volt pénztári tiszt Rendl Imre ugyanott liquidátorát nevezetett ki.

Azon aláírásokból, melyeket 'a' budai és pesti jótékony aszszony-egyesületek szegényeinek javára, az új esztendő terhes szerencse-kivánatoknak megváltásokul m. 1835. évi Decememberben nyitottanak volt, Budán ugyan 1304 fr. 10 kr., Pesten pedig 1597. fr. 17 1/2 kr. 's' így összesen 2901. fr. 27 1/2 kr. váltóban gyűlt be, mely bevételből levonván az e' körül volt költségeket 295. fr. 's' 15 kral, maradtott 'a' két egyesület pénztaraik között tiszta nyereség gyanánt felosztandó 2606 fr. 12 1/2 kr. váltó, 's' így 251 fr. 31 1/2 kral kevesebb mint tavaly, 's' 376 fr. 15 1/2 kral több, mint harmadéven. —

Erdélyi Orvos-egyesület. Az erdélyi Orvos-egyesület (mellynek ez előtt 2 évvel felállításáról 's' céljáról, már 1834. februárjában értesítők 'a' Hazát) habár hatóságát eddig szűkebb körre szabható is, mindazáltal eddig is jótékony céljának 'a' lehetőségig megfélemlni ügyekezvén 'a' nehézz kezdettől el nem ijedve reményli, hogy ezen lassanként emelkedő Egyesület mind 'a' szenvedő betegek könnyebbülésökre, mind magoknak az orvosoknak idő lelélvél előhaladásukra hasznos következkéseket még ezután szüld. — A' most lefolyt év utolsóján tartott gyűlésében, midőn több új tag-szaporodással, némely újabb rendelkezéseket tőn, meghatározó újra közhírré tétetni: 1) Hogy ezen egyesület minden hónap utolsó napján, vagy ha ez ünnep lenne, azt követő napon gyűléseit Kolozsvárról az országos fő orvosi munkaszobában multhatlan tartandja; mind azon beteg tehát, ki nyavalyája nehézsége, macakcsága, vagy hosszúság léte miatt ez egyesülethez kívánna bizodalommal folyamodni, egy orvost által leirt betegség történetével, vagy ha itt lenne maga, személyesen e' napokon bátran ide járulhat, hol az orvosi rendszabások szoros megtartása mellett orvosi tanács egész készséggel adatik. 2) Felszólítanak továbbá orvosúrsáink, hogy orvosi tárgyakról tapasztalásik 's' vélekedésik közlésével ez egyesületnek közjő-

ra intézett célját előmozdítani ügyekezzenek, különösen 'a' járvány betegségekről tapasztalásikat, vagy egyes ritkább 's' nevezetesebb eseteket orvosi módon 'a' használt gyógymóddal együtt megírva küldjék be, hogy illy adatok lassankénti gyűjtögetésével vagy egy idővel talán kiadandó orvosi havi-írásra, vagy nevezetesebb orvosi esetek gyűjteményire az orvosi gyakorlat közhasznára előleg is mód 's' alkalom szerzettessék. — 3) Az egyesület mostani szabálya szerint, az egyesülethez eddig hozott 's' hozatandó könyvek 's' haviírások országszerre nem küldethetnek ugyan el, de ha valamely orvos itt megfordul vagy mulat, azok szabad használatra szívesen átengedtetnek. 4) Mindazon távollevő rendes tagjai az egyesületnek, kik már magokat beirták, mind pedig több orvosi atyánkfiai ezennel felszólítanak, hogy ezen egyesület rendes tagjaivá állanak be, kik is az egyesület pénztárába fizetendő 4 ezüst forint letétele mellett szívesen fogadtanak. — Kolozsvárról, az Erd. Orvos-egyesület dec. 31-én 1835 tartott gyűléséből. Dr. Patak, orv. egyes. jegyzője.

Gyula-Fejérvártól Erős Sándor kanonok ur leánynevelő-intézetet alapított, olly célból, hogy abban 'a' leánygyermek minden nemtessé és valláskülönbség nélkül az asszonyi munkákban ingyen taníttassanak. Kovács Miklós erdélyi püspök ur, megértvén ezen nemes célú alapítványt, saját részéről is 2000 frttal járult 'a' szép vállalat gyámoltásához; — mellyért 'a' város tanácsa nyilvános köszönetét nyilatkoztatja.

N. Enyed: Az erd. n. fejdelemségben 'a' helvétziai és némely ágostai vallású egyházak ritka bölcseségű 's' buzgósaú főpásztor Bodola János f. 1836 Jan. 6án gutatésból következők elgyengülésében 82 évre terjedt földi pályáját, papsága 52, fősperintendensége 21dik évében bezárta. Benne 'a' vallás erős öröklött; gondos főpásztort, 'a' fejdelem hű szolgát, az erd. ref. szentegyház bölcs igazgatót vesztének. Méltán bírtá ő az együttélők szeretetét, 's' tiszteletét, megérdemelte 'a' maradék halás becsülését. Elhunytát minden, ki ismerte, méltán fájlatja.

Torda dec. 31-én 1835. A' félre vert harangok bus hangja borzasztólag ébreszte föl csendes álmunkból 'a' mult év utolsó napján. A' tódulva haladó néptömegek azon kiabálása: „Merre, hol 'a' tűz? vajlon mi ég? 's' az ezekre adott feleletek, egy szerencsétlen embertársunk házának tűz általi károsodását adák értésünkre. A' hely színén ezekrig összecsendült báncskodók közibe híjjában kiáltozták 'a' tűzoltásban izzadó emberbarátok: „Vizet, vizet! ambar hóval is lehet segélni, még sem mozdult senki betűrteltemben véve. A' tűzoltás után hazafelé térünkkor találtunk két embert, kik egy szánon izzadva húzták 'a' fecskendőt, ezeket így szólta meg egy visszatérő: „Ne húzzák Ketek, hiszen már elottottuk „igen de majd megszidnak, ha ott nem lesz.“ Erd. H.

Kolozsvárról január 4-ikén foladtván 'a' királybíró urnak, hogy 'a' monostori fogadóban egy lézengő kocsis szembenítőleg kölkezik, ezt 'a' rendőr-biztos ur munkássága által elfogató, azon gyanúra, hogy talán 'a' nem rég Kolozsváron elkövetett gyilkos rablásban részes lehetne. Meg is találták nála 'a' szerencsétlen Szilágyi arany óráját, egy mellényét 's' egy pisztolyát. Ezen néhány, de erős tanujel által meggyőzötte, kivállá, mennyiben ismeri három más vétkecsárát is, kik közül egyet már január 5-ikén csakugyan elfogának, 's' nála pénzt 's' egy másik pisztolyt találtak. A' kettőnél megvolt még mintegy 260 pengő fr.; mely tölök elvételét. Vas. Ujs.

A N G L I A.

A' M. Chronicleben az angol ministerium félhivatalos lapjában következő cikket olvashatni: „A' német lapok nem rég mindenféle véleményekkel mulatták olvasóikat Durham lord küldetése főczéljáról Sz. Pétervárho. Azt hitték, e' küldetés főképa 'a' hunkiar-iskelessii szerződés érdekli. Előttünk nagy esztelenségek látszanak azt föltetni, hogy követtünk föl van hatalmazva, ama 'a' szerződésről csak egy szóval is emlékezni, vagy azt bár legtávolabb célzálással is illetni. Mi az utóbbi három évben épen úgy cselekedtünk, mintha e' szerződés nem is létezne. Mi azt semmikép sem ismértük el, 's' Európa népjogi törvényei köze nem fogadtuk föl. Ránk angolok néve az csupa nem-lény (non ens), nekünk tehát betű szerint kevés közünk ahhoz, mi fényben nézik azt 'a' czár és szultán, mint két status közt fenállót. Továbbá megvihatatlan téttdolog, hogy több orosz hadihajó vitorlázott az utolsó félévben 'a' fekete tengerből 'a' bosporuson és dardanellákon át 'a' szigetengerbe. Ha szükséges leend, mi is küldendünk részünkről egy vagy több hadihajót 'a' dardanellákon 's' bosporuson keresztül 'a' fekete tengerre, vagy hogy 'a' Duna torkolatit megvizsgáljuk, vagy e' folyamon olly messze vitorlázunk, 'a' mennyire 'a' zátonyok engedni fogják. A' britt hadihajók átmenése iránt tehát mind 'a' két uton, 'a' Russzia által adott tetleges példa következkésében, minden gongyél

aggódás megszűnt. — Durham lord való küldetése fő céljaul, noha nem állítja magát a M. Chronicle erről hitelesen értesítettnek, azt mondja, hogy Russziát a szilistriai várból kitakarodásra fogja komolyan felszólítani, hol a moszka még folyvást őrsgeskedik.

Az irlandi lordhelytartó Westmeath megyéből hozzá benyújtott szerencsekívánó fölrásra adott válaszában világosan 's hivatalosan adta azon nyilatkozó választ, hogy Irlandban folyvást példátlan nyugalom és esendő uralkodik. A Court of Request biztosai közt, (adósságokról ítélő törvényszék, hol a keresetet a bírák minden pár nélkül csupán egyenlőség 's lélekisméret szerint intézik el) kik t. i. Westminster város részére e napokban választattak, egy izraelita van ismét. — A jeg köze szorult csethalászhajók megszabadulására jan. 1-én fogott megindulni a segéd-szállítvány Rosz I. kapitány vezérlete alatt, kit Humphreys kapitány kíséretén fog oda. — A kisebb torylapok még folyvást minstermáslásról regélnek, sőt névjegyzéket is jártnak a városban. —

Az angol lapok, kivált a nagyobbak folyvást Jackson elnök bocsátványával foglalatostkodnak, 's bármí színűek is, mindnyájan azon véleményűek, hogy békesen szakad e' ezivakodásnak vége. — Az euphratesi expedíció előre halad. Maltába 6kig érkezett tudósítás, mely szerint a nagyobb gőzhajó már lengővé tétetett 's nem sokára tovább indulandónak hívek Bussorah felé. Sept. 26-án bocsátották a tengerre, rakétázás 's árgyuzás közben a benszülöttek nagy bámulásukra, kik meg nem foghatták, mikép uszhatik vas a' vizen. Chesney ezredes az expedíció parancsnoka új akadályokba ütközött ugyan, de reményli elmozdítandóságokat.

A Globe bizonyos 's hiteles hír gyanánt említi, hogy a' ministerek határozást tettek, mellynél fogvást a' sereg pártfogóságát nem hagyandják többé politikai ellenjök kezében, ki azzal csak el-elvonták vissza. A' radicalok már rég felszólították a' minsteriumot e' lépésre, de mindéddig hasztalan; most maguk látszanak ugyanazt szándéklani. A' sereg mostani pártfogója Hill lord. — Mint mondják, a' reformerek oly annyira megelégtültek a' testület-javításokkal, hogy sürgetni fogják London város testület-javítását is.

A' Times kemény korholatu beszéddel támadja meg a' conservatívokat, névszerint az alsóház tory-tagjait, hogy tynaságuk 's restségük vagy legalább hanyagságuk okozza a' conservatívok ügye rossz fordulását. Pedig biz a' toryk eleget mozgottak és fáradoztak, hogy e' kedvelten fordulást elfordítsák ügyöktől! A' Sun szerint a' toryk ezen zaj-küldözése diadalmi ének a' reformerekre nézve. — Egy windsori lap szerint a' testületi választásra folyogó windsori házbirtokosok névjegyzékén következő választó is vala olvasható: név: IV. Vilmos — lakás: Windsor kastély — állapot: Nagy-Britannia 's Irland királya.

John Russell lord a' belminister azon alsóházi tagokhoz, kik támogatni szokták a' minsteriumot, következő körlevelet bocsátott: "Whitehall, dec. 30. Sir! Minthogy a' parlament összejöve csütörtökre, febr. 4-re van kitűzve, szabadságot veszek magamnak megkérni Önt, hogy jelenjen e' napon meg az alsóházban, tudósítván Önt egyszerűen, hogy mivel azonnal nagy fontossága ügyek fognak elővetetni, a' tagok teljes számu jelenléte különösen megkívánatik. — A' Standard dec. 4-én erre nagyon sürgeti a' conservatívokat, hogy a' kitűzött napon megjelenni ök se kessenek, mert bizonyosan ekkor fog a' brit monarchia ügye elhatározatni. — A' minsteriumot a' Standard ezuttal arról vádolja, hogy a' trónbeszédbe olyasmint akarnak tétetni a' királlyal, mi annak lélekisméretével ellenkezik, 's így annak lélekisméretét kényszeríteni. Ha tehát vagy a' király nem bocsátja el minsterit, megtagadván fölök a' kívánatot, vagy a' király vonakodása miatt a' ministerek magok le nem mondanak, vége lesz a' brit monarchiának.

A' Times megakad Lajos-Fülöp kir. beszéde azon kifejezésén, hogy a' mascarai hadkúldésről szoltában „afrikai birtokinkat“ említett. A' Times arra emlékeztet, mikép X. Károly minsteri folyvást 's ünnepélyesen nyilvánították Wellington hercegnek, hogy az algieri birtok Franciaországnak nem leend maradó birtoka, mely ünnepélyes nyilatkozást a' mostani király is helybenhagyta. — A' jó remény fokáról érkezett hírek ismét nem kedvezők, mert az újlag szerzett kerületek lakosai igen ellenséges indulattal viseltetnek az angolok iránt, 's azért bennök épen semmi bizodalmat sem helyezhetni. — Londonban oly iszonyu nagy hideg járt ez év elején, hogy az ujesztendő éjjelen, két órtallat rendőrhajdu reggelig megfagyott.

A' tudósítások Irlandból igen szomorítók. Az orangista földesurak folyvást 's minden emberi kimélet nélkül üzik el katolikus bérlijeiket telkeikről, más részről meg az így inségbe 's nyomoruságba taszítottak mindenkép bosszút akarnak állani 's állanak is.

Dec. 25-ken délelőtt Londonban a' Serpentin-Riveren, Hyde Parkon koresolyzatok a' jeg heroskadta által 7 ember veszett el. Hihetőleg többen ácsorgottak ugyanazon egy helyen a' nem erős jelen.

FRANCZIAORSZÁG.

A' páirkamara dec. 6-ki ülésében elfogadta 99 szózáttal 8 ellen a' biztosság által javasolt válasz-felírást a' királyi beszédre, mely csak hű viszhangja 's pusztá ismétlete amannak. Tascher gróf indítványa Lengyelország ügyében, mellyet, mint említők, Montalembert gróf is támogatja, nem sikerült, 's a' kabinetelnök (Broglie hg) ellenvetései következtében el is maradt. Az ellenzőfél nem is próbálta meg a' hasonló értelmű kifejezés beigtatását a' fölrírásba. A' biztosság többsége már előleg ellene nyilatkozott. — Öst. Beob.

Jan. 7-ken estve nagy küldöttség nyújtá a' királynak át a' páirkamara válaszfelírását a' kir. beszédre. Az amerikai ügyre nézve reményét fejezi ki a' párlház benne annak a' két nemzethez méltó 's tisztességes módon elintéztetéséhez.

A' Moniteur jan. 5-án következő tudósítást közöl Afrikából: „El-Mezbry scheich, Abdel-kader első 's nagy befolyásu agája (ezredes) a' decemb. 3-án volt hahrabai ütközetből sérülten Clauzel marsallhoz ment, számos törzsök főbjei kíséretében. Ezen elpártolás nagy csapás 's veszteség Abdel-kaderre. Naponként 5—600 arab jó Mostaganembe, hol az életlen ára felényire szállott alább. Az expedíció sikere gyorsan felejt 's mutatkozik.

A' lengyel menekvők jan. 2-án folyamodást tettek a' követ-ház asztalára, mellyben arra kérik azt, hogy válaszirásában a' királyi beszédre lenne tekintettel Lengyelország érdekeire. ÖB.

A M E R I K A.

(Következő Jackson elnök Franciaországot érdeklő bocsátvány-részének vége): „Nem először történik, hogy a' francia kormány megütközik az amerikai elnök bocsátványában. Washington, és Adams elnökök szintűgy jártak a' francia directoriummal. Hasonló ellenvetéseket tettek X. Károly minsteri, mellyeket azonban minsterünk azonnal elhárított. Mihelyt tudunkra esett, hogy a' mostani király kabinetje tavalyi bocsátványomom megakadt, 's annak oly magyarázatot adott, mellynek egyenesen ellenmondának, megadott akkori minsterünk a' szükséges fölvilágításokat azonnal, de azoknak semmi sikerök nem lön. A' korlátozó indítvány elfogadatot, 's a' király által helybenhagyatott. Az egyesült státusok népe viszonyában külső nemzetekkel békes rendszert követ, kormánya hasonlóan békesen gondolkodik 's cselekszik. A' jelen esetben az amerikai kormány a' békes rendszer legvégső széléig jutott. Mihelyt minsterünk megtudta, hogy követelésünk kiellégítése oly föltéthez kötötték, mellyet önbecsérsés teljesíteni tilt, azonnal sietve meggyözi a' francia kabinetet, hogy valamint önbecsérsés, úgy más nemzetek méltóságának tisztelése soha sem engedőd meg sértő nyelven szolánunk ellenök, de jogot sem engedhetünk más idegen kormányoknak belső ügyeinkbe avatkozásra vagy nyilatkozás-kívánásra oly közleményekről, mellyeket a' törvényhozás egyik ága a' másikhoz tesz. Megmutatá minsterünk, hogy a' kamara által kitűzött föltétet önkéntes nyilatkozás előző meg, de ha e' föltét kívánatának, az soha sem fog megadotni. E' közleményét minsterünknek azonnal helyeslém 's azt hívem, hogy a' fenforgó nehézség elhárítatott. Emelöggya ügyviselőnk újra szorgalmazza a' készen fekvő pénzkifizetést. Válaszul azt nyér, hogy a' pengal nem adhatni ki, míg a' kamara által meghagyott formáság nem teljesítették. En tehát utasítást adtam ügyviselőnknek, hogy végválaszt kívánjon a' francia minsteriumtól 's ha ez a' fizetést meg nem kezdi, térjen vissza. Ezen utolsó megkeresés sikerét még nem tudom, de minden nap várom megérkezését. En ohajtom, hogy kedvező legyen. Azon elv-kérdés, melly a' dolgoz új fordulása által szóba jött, igen fontos a' nemzet méltósága tekintetéből, 's e' kívánatot a' nemzet megböcsztelenítése nélkül nem teljesíthetni. En legalább azt tenni soha nem fogom. En más nyilatkozást nem adhatok, 's úgy hiszem, megbízom javalni fogják tettemet. Rosszul ismerném karakterüket, ha az hinném, hogy 25 millió frank oly kérdésben, melly a' nemzeti függetlenséget érdeklí, csak egy pehelynyit is nyomna a' mérlegben; 's ha szerencsétlenül a' dolog más alakot öltene, bizonyosan buzgalommal 's egy értelemmel fognak válsztásuk kormányához ragaszkodni, 's örökös hallgatással kényszeríteni egy oly megböcsztelenítő hiedelmét. Miután e' fontos ügyben a' múlt congressus óta közbejött körülményeket előadtam, nincs egyéb hátra, mint a' naponként várom tudósítást, mihelyt megérkezendik, külön közleményben a' congressus eleibe terjesztemen.

E'jszaka amerikai egyesült státusok. Az egyesült státusok új pénzbellyege kész. Homloklapján a' szabadság istennéje látszik ilve, kezét az egyesült státusok czimereivel díszített paizsra vagy vértre támasztván. Tullapján pedig az amerikai sas szemléhető. Az új évben először is dollárokat fognak verni, mi 30 év óta nem történt. — New-Hampshire és Canada közt még mindéddig el nem igazított határvonal nem rég vérengzésekre adott alkalmat.

A' Washington-Intelligencer levelet közöl egy texasi lakostól nov. 6-ól, mellyben ez azt mutatja meg, hogy a' texasiaknak igazságuk van, 's mostani velleletüket a' mexicói kormány igaztalansága okozza. Következő helye csakugyan érdekes benne: „Alig készíték el Mexico szövetséges statusai alkotmányukat, gyarmattörvényi bocsátották ki, hogy Texas művelődését előmozdítsák, melly tartomány akkor egészen pusztán hevert, 's minden idegennek, ki földet akart ott oda menend, azt ígérték, hogy bizonyos meghatározott terjedékű földet adandnak, ha az alkotmány-megtartására megeléskszik. Ezen alkotmány tehát lényeges része azon szerződésnek, melly a' mexicói kormány és települők közt kötötték, 's Texas lakosai megegyezésök nélkül nem másíthatják meg. Az ezt megváltoztatni akarás tehát, vagy erőszakkal más kormányalak behozatása a' mexicói kormány részéről igazság-hijány és törvénytelen elnyomatásuk a' texasi lakosoknak, kiknek hadakozó érzelmök ily igaztalanságot soha békével eltűrni nem fog. Ha Mexico törvénytelen követeléseivel föl nem hagyand, Texas függetlenné lesz tőle. 'S ha az egyesült státusok, vagy kormányuk, csupán hanyag nezőjölésnek e' harcnak, akkor a' szabadság fíjai el fognak idegeníteni az anyaországtól, 's bizonyval Európában segélyt keresni. Akkor azután, ha kivitták függetlenségüket, az egyesült státusok önkárukkal fogják látni, mikép izlelendí európai nemzet valamennyi kereskedési hasznukat, 's Texas-szövetségben idegen hatsalonnal, békes barát és szövetséges helyett ter,

hes szamszó
Texas lakosa
süket kíván
ban szerelm
egyesült stat
szerehányá
kell szemleik
terozunk. P
idegen statu
az bennünket
kára majd a'
nyei ország

Brazill
lának Rio de
ki, melly kö
többsége, h
Söt, mintho
landósága ho
csupa szül
de del Sul
ség végett.
idővel nagy
jában. E' t
lete pedig ti
gyar- és E

F. h.
azon ülésér
tartattak. Is
és francia k
pez, Caball
ellenzőül: P
A' vitakozá
nisterség a'
hadi paripáj
mány. Ot, l
mérdék felel
kodva, a' m
Spanyolorsz
genitise, 's
terem több r
Mendizabal
az ország bi
teit nyilvánv
's keserü cr
De las Nav
ó a' minster
szavazat, min
valamely or
is, minden
bizodalmatl
rútl vissza
kez fityolt v
tépni; ezt ki
be bocsátkoz
magát. — M
leve. O is a'
az ügyet ne
szereti. De
szükségét g
három mód
jóság-eladá
pedig a' esud
tartogat szek
a' minsterség
las Navas gr
mutatá. Az
birta tenni a
rül belül igy
len intézett l
intézkedésim
a' minsterség
hogy köteles
bályai elégtel
történetekre,
tományi junt
tárgyazó ren
zodalmatkiva
tanak, 's azo
szabadság m
genitese nélk
arról, hogy
terség az el
szintén kijel
kiálta föleme
meggyözdöte
meg nem es
követé a' ka
szerint a' nyi

hes szomszédai válik. A' mondott lap megjegyzi ehhez: A' mennyiben Texas lakosai politikai jogaik védelmére nyultak fegyverhez, szerencsés sikert kivánunk nekik, 's ha rokonaik és barátjaik az egyesült státusokban segédelmekre sietni akarnak, nem ellenzzük. A' mexicói kormány az egyesült státusoknak, mint nemzetnek, igazságosan nem is tehet ez iránt szemrehányást. De főzérzelmű k mellett Texasért kötelezésinket nem kell szeméink elől elvesztenünk, melyekkel a' becsület és törvénynek tartozunk. Ha mi keresztés-híborukat kezdünk magunkra vállalni idegen státusok szabadságáért, nem láthatni előre, hova vezetend ez bennünket. Mert ha most Texas lakosainak nyújtunk segítyt, nem sokára majd a' canada ak, vagy talán európai nemzetek, sőt még a' mennyei ország (China) lakosai is segítyre hihának még bennünket.

Brazília. Rio-Janeiroból érkezett tudósításnál fogva Brazíliának Rio-grande del Sul nevű tartományában nagy támadás ütött ki, mely könnyen oda vezethet, ha folyvást így marad a' zendülők többsége, hogy ezen tartomány végképen elszakadand Brazíliától. Sőt, minthogy a' brazíliai tartományok természetesen irányba és hajlandósága helybeli függetlenség, idővel az egész császári birodalom csupa szövetséges tartományokra oszolhatik. A' nagy Rio Grande del Sul tartomány Janeiroval mindig versenyegységben van a' felsőség végett. E' tartomány legvirágzóbb egyszersmind legdélcsakább, idővel nagyságára nézve is könnyen megmaradhat független állapotában. E' tartomány mostani lakosai száma csak 160 ezer, területé pedig tizenöt ezer német mérföld! (háromszor annyi mint Magyarország és Erdélyország összesleg).

SPANYOLORSZÁG.

F. h. 4dikén érkeztek Párisba tudósítások a' procuradorház azon üléséről, melyben a' voto de confianza fölötti vitatkozások tartattak, Isturiz elnöksége alatt, tömött karzat előtt, 's az angol és francia követ jelenlétében. A' javaslat védőtől beiratkozottak: Lopez, Caballero, Gallano, Isturiz 's egyéb tulzó liberálok; annak ellenzői: Perpina, Martínez de la Rosa, Toreno és de las Navas. — A' vitatkozást Orense nyitotta meg ellenzéki értelemben. — A' ministerség úgy monda ő' folyvást 's díszekedve vezetni elő nagy hadi paripáját; de tudni kell, mi segéd forrásokra számol a' kormány. Ott, hitel dolgában, korlátlanul fülhatalmazni annyi, mint tömörkedni felelősséget vállalni magunkra. E' szavazatra (voto) támaszkodva, a' ministerség még azon gondolatra is vetemülhetne, hogy Spanyolország tengeri birtokai és szigetei közül valamelyiket elidegenítse, 's magának így szerezzen pénzt. — E' szavak után a' terem több részében Cuba nevet lehetne hallani a' mormolás közt. — Mendizabal élénken fölkiáltott: ő' hiszlekedik magának, hogy neki az ország bizodalma némi részben joga van, 's ezt ő' eszelekedetei nyilvánosságának köszöni; azért illy kifejezések őt bántalmsra 's keserű érzésre indítják. Orense szavainál fogva a' minister urat. — De las Navas gróf, nemzeti ör-diszruhában, könyilatkozatja, hogy ő' a' minister szándékait iránt bizalommal van ugyan, de illy bizodalmi szavazat, mint minőt itt kívánnak, soha sem szült jótékony következtéseket valamely országra. Említé, hogy Martínez de la Rosa ministersége is, minden cifrán esengő hazafüli beszédek mellett, a' cortes vak bizodalmatlóságot kárpótlási törvényével (indemnitätsbill) igen rútul visszaért. Most ideje mindent kimondani. Egy királyi kez fátvált vetett a' multra, egy bátor kéznek szét kell e' fátvált tépni; ezt kívánja a' hon java. Ezután némely részletes kérdésekre bocsátkozott, 's a' ministerek válasza által kinem elégtetnek mondá magát. — Martínez de la Rosa lépven a' szónok székére, mely csönd leve. Ő' is azon kezdé, hogy rendszeres ellenzés nem célja, 's az ügyet nem szándéka megtámadni azért, hogy a' személyt nem szereti. De, hogy az illyes bizodalmi szavazat megállhasson, annak szükségét egy saját királyi rendelkezésben kell vala kimutatni. Ő' csak három módot ismér pénz-kerületésre: adót, kölcsönt, vagy státusjóság-eladást. A' ministerség bővebben nem értekezik e' felől, pedig a' eszük kora elmult. Jelentse ki, ha tudja, miféle titkos kincset tartogt székényeiben, mert illy valakinek csak készen kell lenni, hogy a' ministerség olly hangon beszélhessen, mint beszél. Erősen válaszolt las Navas gróf megtámadására, 's talentomát egész jelentőségében kimutató. Azon két óra alatt, míg beszéde tartott, folyvást sajátjává bírta tenni a' ház figyelmét. Beszédére Mendizabal ur válaszolt körül belül így: a' legjobb felelet, melyet rendszerem 's célaim ellen intézett kifogásokra adhatok, a' multban fekszik, mely minden intézkedésimet vártomon felül helyeseknek bizonyítja. Azokat, kik a' ministerséget keserűen gyalázzák és szemrehányásokkal illetik, hogy kötelességét nem tölté be, vagy utjaiban gátolják, míg rendszerbályai elégtelensége felől beszélnek, örömeim emlékeztetném az azóta történetekre, mióta a' kormányon én ülök. Például hozza föl a' tartományi juntákat, melyeket leültetett, a' 100,000 ember-kiállítás tárgyazó rendelmény jó sikerét. Ezek következtésiben a' háztól bizodalmat kíván, melyhez eddig téteményei némi igényt (Anspruch) nyújtának, 's azon rendszert szentesíteni kéri, melynek célja a' thron és szabadság megerősítése, új adók, új kölcsön 's nemzeti javak elidegenítése nélkül. Úgy hiszi, hogy a' mit eddig tett, biztos kezesség arról, hogy még többet is tehet, 's reményli, hogy a' jelen ministerség az előbbiektől főleg azáltal fog különbözni, hogy céljait őszintén kijelenti, 's azokat szilárdul létesíti. Higyék el, uraim! így kiálta fölemelt szóval, higység el nekem, itt úgy, mint Portugáliában, meggyőződtem arról, hogy a' néptől mindent kiuyerhetni, ha azt meg nem eszljuk. — A' minister ezen szavait zajosan harsogó taps követé a' karzaton. — Az elnök föl szólal, hogy a' ház rendszerbályai szerint a' nyilatkozás minden jelei tilosak. Mendizabal folytatá rend-

szere védelmét, 's a' vitatkozás folytatása jövő napra halasztaták. — Öst. Beob.

A' Morning-Postban egy utazó következő tudósítást ad a' carlositák hadijerejéről: tizenkét zászlóalj navarraiak, hét zászlóalj bask, hét alavai, hat guipuzcoai, hét castiliai, mind össze 39 zászlóalj, egyenként 800 főből álló; ezen felül 2 század patt nyitnyosság, azaz 300 fő, és 1500 lovas. Jelenleg új katona-szedés van folyamatban, melyhez minden hely lakosai számához képest járul p. o. Onate 93, Ernani 33 embert ad sat. Ezen új számítás szerint Guipuzcoa 3000, Alava 2500, Biscaya ugyanannyi 's Navarra 6000 embert adna, kikből részint a' már létező zászlóaljak neveltetnek, részint egészen újak alakítottak. E' szerint Carlos serege jövő tavaszra e' tartományokban 46000 emberből fogna állani. — A' lakosok közt folyvást lelkesülésig uralkodik Carlos ügye mellett. A' tudósító vezetője, született bask, beszéde, hogy ő' maga ugyan öreg léte fegyvert fogni nem képes, de büszke abban, hogy két fia Carlos szolgálatjában áll, 's hogy ismér egy nagyanyát Estellában, kinek 19 gyermeke 's unokája szolgálta Carlos, kik közül 8 annak ügye védelmében el is esett.

Más részről a' madridi hírlapok lajstromát adják a' 100,000 embert kiállító rendelés sikerének, a' mennyire az dec. 17ikeig a' ministerség előtt tudva volt. Ezen lajstromokból, melyeknek pontos-sággalról kételkedni nem kevés ok van, kitetszik, hogy az illetékes (Contingent) Catalónia és Navarra levontával, 81,375 emberre megy; hogy 46,983 van beigtatva (incorporálva); hogy 3100 mentető föl magát, mi a' kintstárnak még más 60-nek hozzá járultával, kik színté a' megváltatási jogot használták, 15,474,000 reált, 's 669 lovat hozott be. — E' szerint még 30000 ember híjánzik. — 22,120 újoncz mozgásba tétetett. t. i. Cadixből 500 Ceutába; Andalusziából tengeren 3320 Galiciába; Valenciából 2600, Teruelből 1500 Majorcaiba; Andalusziából 4100 's Alicanteből 1000 Catalóniába tengeren; Andalusziából 3000 's új Castiliából 2000 Estremadurába, Ciudad Realból 1500 Carthagenába; Albaceteből 's Lorcaóba 1000 Valenciába. — A' területi vidék (Arragoniában) parancsnoka jelenti dec. 24éről, hogy nem gyöz töredelmes insurgensek számára bábocsátó leveleket osztani, kik eddig zendülők levén most kötelességükre térnek. Számuk, ha igaz, már 3000re megyen. E' hír hallása a' madridi népnél nagy örömet okozott.

A' cuencai tartománybízottság örvendetes hírt jelente a' fővárosba, t. i. hogy Espinosa gen. Ademuz mellett Cabrera és Quilez csoportjait, melyeket már Palarea gen. Molinánál megvert, údonan összetöré, úgy hogy ez, kettős vesztesége következtésében, kénytelen volt a' moyai bércezek közé vonulni 's elszéledni, 1500 emberét csatamezőn hagyván. —

Cordova gen. egy folszólítást bocsáta közre, mely által egész, abban kijelölt környékeit a' négy carlosi tartománynak (Navarra, Biscaya, Alava, Guipuzcoa) legszigorubb zár alá veti, 's a' zárvonalon kívül lakó tartományi lakosoknak keményen megtilja, hogy e' zárvonalat akár mint utazók, akár mint élelemárusok, egyéb helyen, mint Lerin és Larraga váraknál, ne lépjek által, honnét azután sajátkép kizűzött utakon a' királyné hatalmában levő helyekre fognak igazítottai; ki e' rendelet ellen vét, elfogatik, 's vele levő jószágai a' sereg javára elkoboztatnak; ki pedig a' carlositákkal szabályszerű egyetértést apol, azt élte végéig váreptésre 's golyóiskászörülésre fordítandják. A' két belépti helyen, azok, kik a' seregnek élelmet akarnak szállítani, kötelesek árjuk értékét letenni, 's e' letett árú értékét nem nyerik előbb vissza, mint midőn a' seregtől az élelem kézhez adatásáról bizonyítványt hoznak. E' rendelkezés mindaddig teljes szigorúsággal tartassék meg, míg a' carlositák több általuk ostromlott 's christinók által örült erősegeiket ostromzár alul föl nem szabadítandják.

A' carositák január 2ki s. sebastiani iromány szerint nem olly élénken tüzelnek már Guetariára mint eleinte, mivel hadiszereik híjánzik, 's inkább földalatti ásásokkal foglalkoznak. Az őrsereg használni akarván ez alkalmat, két ízben kirolant, 's több golyót elvett, és az ásókat elkergette. Azonban a' carlositák új mozarakat 's új golyóbis-mennyiséget kapván, ismét kegyetlenül lödözni kezdtek. — Guetariában a' fegyverház meggyült, nem tudni, árulás vagy vigyázatlanságból e'?

A' 7diki Messenger egy sebastiani újabb iratot közöl, mely szerint Guetaria f. h. első napján magát a' carlositáknak megadta, 's az őrsereg a' várost elhagyta közben magát igen darván 's tolvajlag viselte. Barcelonai lapok szerint Mina gen. dec. 23án S. Lorenzo de Pi-teust (Solsona mellett) kardrántás nélkül elfoglalta. Az insurgensek Virgen del Hort erős kápolnába vonultak. — Mina csapongó őrei a' carlosi párt három ügyvivőjét fogták el, ezek közt egy Camarlot nevű ezredest, kit mind hármát aryon lövettek. — A' Diario Mercantil de Valencia bővebb adatokat közöl a' molinai győzödelemről, melyet Palarea gen. Castellon és Teruel vidékek parancsnoka, Cabrera, Quilez, el Organista 's a' t. 7000 főből álló egyesült csoportjain nyert. Szerintük nem több mint 3000 vitéz katonával verte meg azokat; mintegy 500 pártos halva maradt; 's a' harezmezőt győzödelmi jelek, 9 dob 's több mint 1500 darab fegyver boríták; ezenfelül mintegy 200 fogoly közlegény 's 2 tiszt megszeradul a' carlositák fogságából 's a' t. Ennek következtésében nyomultak az elszórt hadaak némely részei egészen a' siguenzai 's guadalaxarai vidékekig, a' mi Madridban olly nagy ijedelmet okozott.

Legújabb bayonnei telegraphi tud. szerint a' voto de confianza cikkkel f. h. 2. és 3án nagy többséggel elfogaltatának. Gu-

taria elfoglalatlása szinte megvalósul, sőt híre terjedez, hogy St. Sebastian is carlosták kezébe esett; de ez hihetőleg tévedésből származott. — Espartero kegyetlen fenyegetése következésében minden idegen elhagyta seregét, 's részint haza ment, részint az ellen-séghez szegődött.

PORTUGÁLIA.

A' spanyol kabinet folyvásti sürgetésére csakugyan elhatározatott, hogy a' portugáli segédsereg mélyebben nyomuljon Spanyolország szívébe, 's 7000 számra neveltesék. A' Portugáliában gyűjtött idegensereg felkészítése is jobban halad, mint eddig. A' spanyol földre küldött sereg helyett a' nemzeti őrség viszi Lissabonban az őrségi (garnison) szolgálásokat, miket készen 's örömezt vállalt magára.

A' kormány is elkezdte végre a' pénzügyi nehézségeken diadalmaszkodni; 's minden várakozásán felül képes volt január 1-jén mint határidőre tűzött kincstári váltóleveleket több mint 150,000 font st. értékben kifizetni; mit a' portugáli követtség Londonban a' részvényesek nagy örömeire hirdetett ki. A' nemzeti javak eladatlása könnyíteni fogja a' nem consolidált adósság kamatfizetését. Ezen hírek Londonba érkeztek 5—600 ezer font st. értékű neműek eladatásáról voltak folyamatosan alkudozások a' kormánnyal. Törvények ellenben folyvást vadolják az új ministerséget, különösen Campost a' pénzügyi-ministert, 's igen szomorú színekkel festik annak helyzetét.

SCHWEIZ.

A' schweizi Beobachter így ír Bazél-vidékről: „Dec. 28-kán Franciaország és Bazél-vidék közt az egész határszélén el-töröltetett a' francia kormány által előbb rendelt elzárás, mely személyt és portékát egyenlően kirekeszte Franciaországból, ha ez Bazél-vidékről jött. A' köztanács 1835-ki utolsó negyedülésében a' főhely azon javaslatára, mellyel ez Wahl testvérek kármentesítésüket érinté, azt határozta, hogy abba nem bocsátkozik, mert Wahl urak még nem is folyamodtak barátságos elintézés végett azon erkölcsi személyhez vagy testülethez, melly által megkárosítottaknak állították magukat. —

AEGYPTUS.

Mehmed-Ali kormánya 1835 nov. 3-án Alexandriában költ körlevele valamennyi külföldi ügyviselőhöz Alexandriában az ellen tesz panaszt, hogy az európaiakkal, kikről nem tagadhatni, hogy műveltséget és csinosodást hoznak, 's terjesztenek el az országban, egész csoport kalandozók és szerencsevadászok szokták ellopni az országot. Ennélfogva határozatlik: 1) Hogy 1836 január 1-től fogva mindenki, ha Aegyptusban letelepülni szándékozik, mindjárt megérkeztek tartozik létezése módjait előadni, 's viselőtől ismertetés falkosok közül kezeszt állítani. 2) A' már Aegyptusban lakó európaiak is kötelesek ugyanezt tenni. 3) Minden hajós kapitány köteles az olly utast, ki Aegyptusban kezeszt nem állíthat, saját rovására magával Európába vagy akárhova visszavinni. —

ELÉGYHIREK.

A' kronstadti révben mult év lefolytában mindössze 1033 hajó érkezett meg. Ezek közt 56 orosz, 47 amerikai, 383 angol, 117 porosz, 15 bremái, 3 hamburgi, 24 hannoverai, 69 hollandi, 87 dán, 47 lübecki, 26 mecklenburgi, 6 nápolyi, 48 norvégiai, 8 oldenburgi, 40 francia, 56 svéd; elindult pedig onnan ugyanazon év alatt 1164. — Az odessai Journal is közli már egész terjedelmében mind a' varsói beszédet, mind a' Journal des Débats cik-kelyét arra.

Ujabb számítás szerint a' kir. könyvtárban Parisban most 800 ezer nyomtatott kötet találtatik, 100 ezer kötet kézirat 's egy millió különféle történetírói iromány. — A' mult év folytában, a' nyomosh röpkeiratokat nem is számítva, 15 ezer új kötettel szaporodott a' könyvtár. Megvan ebben azon könyv is, melly betűrendben mindazok névjegyzékét foglalja, kik Robespierre hatalmaskodása alatt meggyilkoltattak. E' könyv három száz lapnyi. —

Tarnopolban egy zsidó lány született, kinek képen fényes sárga pontok mutatkoztak. A' dolog szemet szűrt, 's Chemia elvei szerint vizsgálják meg a' gyermek foljtait. És ime kisült, hogy — aranyanyag volt bennök.

Egy gözmozgony, melly nem rég St Austell közelében Cornwallban készült, egy véka kőszéngőz erejével több mint 90 millió fontnyi terhet emelt egy lábnyi magasságra. Több földmérő 's terméskettudós kételkedett e' dolog valóságán, mire nézve a' próba számos hozzáértő jelenlétében ismételtetett 's ugy találtott, hogy a' mozgony 125 és fél millió fontot emelt egy lábnyi magasságra, 's pedig csak egy véka kőszéngőz erejével! — A' mozgony készítőjének neve West, 's az a' régi Foultoni 's Vatti elvek szerint épült.

A' Quarterly-Review utolsó számában egy érdekes cikk foglaltatik a' rabszolga-kereskedés mostani állapotjáról. Belőle nyilván kitészik, hogy a' spanyolok által üzött rabszolga-kereskedés ujabb időkben nem hogy alább hagyott volna, sőt inkább borzasztólag növekedett, úgy hogy az utolsó 15 hónap alatt, mellyek 1835 januárjával végződtek, Havannahól 170 rabszolgahajó evezett el; Portugál vetekedik Spanyolországgal e' gyalázatos kereskedésben, 's Franciaország is ily alacsony nyereségvadászatra fordítja ereje egy részét. Továbbá az említett cikk azt is beszéli, hogy az angol gyarmati rabszolga-főlszabadtás következésében, az egyesült státusokban 's egyéb nem angol gyarmatokban a' rabszolgák ára főlszállott, 's az

erre számoló nemtelen nyereségvágy azt okozá, hogy még nagyobb töké fordítottak rabszolga-kereskedésre, mint eddig. A' Globe ennélfogva azt kívánja, hogy Nagybritannia ezenem tengeri kalóz-ságnak nyilatkoztassa ki a' rabszolga-kereskedést 's minden státussal, melly azt mindeddig üzni nem bírul, úgy bánják, mint kalózzal bánni kell.

Az ausztriai Sziléziában találtató grafenbergi gyógyító-intézet, mellynek célja hideg víz erejével a' legnehezebb 's legmakacsabb betegségek orvosoltatását végrehajtani, figyelmet kezd ébresztetni 's igen sok szerencsés siker után a' felsőség részéről is tekintetbe vétetik.

Mult évben Londonban 26,128 keresztelő 's 21416 temetés volt. — A' jó remény fokánál mind inkább terjed az artézi kutak haszná-vétele, 's ez által az ottani földművelés megszabadul legnagyobb akadályától, a' vízhiánytól. — A' párisi hírlapoknak, 's a' külső lapok levelezőinek dec. 28-án a' követkamara quæstorai tudtokul adák, hogy az eddig nekik megengedett Tribune (hely az ülés-teremben) megszűnik számokra. — Az első gözmozgony Franciaországban 1799-ből való. — Az első 1816-ig ritkán éltek még azzal, de 1816 óta 1833 végéig a' gözmozgonyok száma Franciaországban 946-ra növekedett 14,051 lö erővel. A' legerősb mozgony 100, a' leggyöngyöbb 1/2 lö erővel bír. A' 46 mozgony közül 759 francia mű. Gőzhajó a' státuscit ide nem számlálva, 73 volt, mellyek közül 58-at használtak utazó-szállításra. — Svécziában a' király Berzelius híres chemist, menyekéje napján, dec. 19-én bárói karzatba emelte. — Egy würzburgi gyár-napszamos az emberek eredeti romlottságáról 's az isteni bosszuállásról megrögzött ferde fogalmait az azon szerencsétlen gondolatra vetemült, hogy Istennek kedves dolgot tesz, ha saját gyermekét fölládozza. Ezt végbe is vivé. 's a' t.

Dec. 8-án Sudre ur próbáját adta új muzsika-beszédének a' brightoni udvarban, melly saját leleménye. A' királyné több mondatot fölirt, mellyeket Sudre ur a' szomszéd szobában levő tanítványának hegedűjén eljátszott, ki azokat egyszerre fönhangon ismétlé. — Egyszermind bizonyosságait adá, hogy ugyanezen módon egy vak is kö-zölheti egy némával gondolatjait.

Buccleugh hg, az isméretes természeti költő, az ettricki juhász (Hoggr) örökösinek egy telket Altrivében 99 évre egy szemborsért haszonherbe adott, mellyért különben 50 font sterlinget kellene fizetni. Ugy számítják, hogy ha ezen 50 fontot évenként megtakarítják, 's kamatra adják, a' haszonbér végeztével több mint 100,000 font sterlinggel bírandnak.

Dec. 8-án egy doveri fogadóban 5 személy akadt történetből össze, kik közül mindegyik középszáma vége, 6 láb 's 9 hüvelyknyi magas volt. A' legnagyobb közülök Louis ur, egy francia, kinek magassága 7 láb 6 hüvelyk, 's ki Angliában pénzért mutogatta magát, 's annyit keresett, hogy egész életére beérthi vele. A' legkisebb egy tiszt vala, ki 6 lábúal szinte magasabb volt.

Dec. 19-ke és 20-ka közti éjjel, éjszaki Holland partjain olly iszonyu vihar dühöngé, hogy az a' tengervédgátokat több ponton keresztül rontotta, 's sok kárt okozott. Egy helyen például a' part körül-létét 1800 rőf hosszúságra, 's 6 rőf szélességre dulta szét. Még a' nagy tengergát is kárt szenvedett sok helyen. A' tenger dűhe ezen oldalon olly nagy volt, minőre a' legkorosabk sem bírnak emlékezni, 's a' vész hullámokat csak az 1807-ekhez leheté némileg hasonlítani.

Berlini hírek szerint a' kormány rendelést bocsátott valamennyi könyvároshoz, 's Heine nem csak már kész, de minden még ezután készülődő bármínő munkájának árultatását megiltotta. — Berlinben sok magas körben másolatok keringenek azon hivatalos tudósításról, melly a' „jambor pisszegőkrű“ (die frommen Mukker) be-adatott. A' tudósítás nagy része Tippelskirch ur vallomásból áll, ki a' próbákat, mellyeket rajta, midőn fölveténi kívánt a' társaságra, elkövettek, ki nem állhatta, 's azért is a' társaságot föladta; olyakat is vallattak, kik a' társaságból kiléptek, hihetőleg a' benne ural-kodó fajtalanság miatt. —

Regensburgból írják, hogy a' dunai gőzhajózás biztossága (Bajorsországban) már elkezdé munkásságát. Az egész vállalatra 400 ezer ft kivántatik, mellynek összegyűjtésére kiosztott részvények által mindjárt az első napokban 225,000 flot irtak alá, úgy hogy senki sem kétli a' megkívánt tőkének 14 nap alatt aláírással biztossítatását. Így a' gőzhajózás ügye a' Dunán a' kis Baviáriában is elő fog haladni.

Brüsszélből írják, hogy Szász-Coburg Ferdinand hg. a' portugáli királynéval egybekelendő hgnek atyja, Lavradio gróf, donna Maria madridi meghatározott ministere, kíséretében Coburgból Brüsszélbe érkezett. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára jan. 19-én 1836			
Becs jan. 10-án közepár pengő pénzben		pozsony mérő váltó garas	legjobb	közép-szere	csokely
5 pC. státuskötelezvény . . .	101 1/2	Tisztabuzs	106 1/2	93 1/2	86 1/2
4 „ „ „ „ „ „ „ „	99 1/2	Kétszeres	66 1/2	—	—
1820ki státuskölcsön . . .	217 1/2	Rozs	50	46 1/2	—
1821ki „ „ „ „ „ „ „ „	144 1/2	Árpa	41 1/2	—	—
1834ki „ „ „ „ „ „ „ „	59 1/2	Zab	32	30	28
Kam. 2 1/2 pC. kötelezvény . . .	66	Küles	—	—	—
Bankrézvény	136 1/2	Küleskása	—	—	—
Cs. arany pC. agio	2 1/2	Kukoricza	40	38	36

NEVEZETES ÚJ MUNKA.

Épen most jelent-meg 's árultatása ifj. Kilian György'
könyvkereskedésére lévén bízva, nála megszerezhető:

Az éjszakamerikai egye- sült országok' történetei.

Történetek' és földleírás' dresdai tanítója

H e r r m a n n Á g o s t o n L. után

magyarúzta

V e l e n c z e i G á b o r.

Két kötet. Az egyesült országok' függetlenségi nyilatkozványának kőre metszett
aláírási hasonmásával (Facsimile).

Ara mind a' két kötetnek csinos borítékban 2 ft. p. p.

Az éjszakamerikai szabad státusok' jelen állapotja az olvasót csodák' hitelére kényszeríti, mert hozzá hasonló a' nemzetek' történeteiben nem találhatik; éveire nézve gyermek, nagyságára 's erejére óriás, bölcseségére agg ósz — ilyen Éjszakamerika, melly függetlenségének alig ötvenedik évén túl bámulatra ragad bennünket. Mint történhetett legyen ez, kivált a' mi időnkben, csak a' historia teheti megfoghatóvá, mellyet itt hirdetünk, azon belső meggyőződéssel, hogy talán egy történet sincs, azon időnek a' miénkkel való hasonlatossága miatt, érdekesebb mint Egyesült Éjszakamerikáé.

Világosság, belső tökély, teljesség a' részletekben, pártatlanság, tiszta kifejtése ezen tartományok' lassankénti művelődésének, kezdetök óta a' magok szabad, független 's mái csodákra méltó, nagyszerű állapotjokig, bélyegzik e' jelen munkát. Különösen a' régi angolgyarmatok és az anyaföld közötti végső szakadás' okai tanulsággal teljesen, 's intőleg a' mi napjainkban, adatnak-elő; közöltetik, továbbá, ama' nevezetes 1776 jul. 4kén költ függetlenségi nyilatkozvány szóról szóra. — Azonban, nem akarjuk az olvasó' érdekét előre elfoglalni, saját ítéletével fogja által látni, hogy a' jelen munkának nyelvünkre fordítása igen hasznos és hálára méltó vállalat volt, 's reméljük, hogy az minden rendű művelt' olvasók' partolásával fog dicsekedhetni.

A' fordítás hí, az előadás nem körmönfont (!) hanem józan és egyszerű, a' nyelv csinos, könnyen folyó és grammatikai pontosságú.

Hallatlan munka!

A' tüdővész gyógyítható.

R a m a d g e orvos tanácstól,
angolból fordítva és jegyzetekkel kísérve D. Hohnhaum főorvosi tanácsnok által
magyarosítá

N é m e t h y J ó z s e f,

4 k ö r e metszett és színezett lappal.

Ára csinos borítékba kötve 1 ft. 12 kr.

Tapasztaltam, hogy egy nyavalyának gyógyíthatósága lehetséges, melly mind ez ideig orvosolhatlannak tartatott; még pedig a' gyógyszer nem áll valami gyógyszerári ARCANUMBól, hanem egyszerű, műszerlegi, minden esetben alkalmazható folyamból (Processus). Az a' mi mind ez ideig sötétségben volt már most reményilem, fölvilágosodott, és azon örvendetes meggyőződés vigasztal, hogy ezen kis íromány által minden eddigi, csupán csak véleményeken nyugvó sorvadás i gyógymódok, mellyek gyakran a' nyavalyát inkább nevelik, hogysen gyógyítanák a' régiségnek több hasonló hibás gyógymódjaival együtt — mellyekre csak sajnálkozva és pirulással emlékezhetünk vissza, érdemlett feledékenységökbe fognak süllyedni.

'Arad Vármegye' Leirása

historiai, geographiai és statistikai tekintetben.

I. Rész. Históriai Leirás. Négy rézmetszettel.

Kiadta

F á b i á n G á b o r.

Ára egyegy kötetnek 1 forint 40 kr.

R ö v i d értekezés

a' magyar Játékszinnek

Budapesten állandóan leendő megalapításáról, 's a' színészi tagoknak jelenlegi állapotokról.

Közli

S z i n o v á c z G y ö r g y.

Ára 24 kr.

TUDÓSÍTÁS

az

Esmeretek tárának pótolék-köteteiről.

Minden el nem fogult 's a' dologhoz értő kénytelen megvallani, hogy az Esmeretek tárának kiadásával nagy hézag töltetek ki nemzeti literatúránkban. — Az előbbi szerkeztetők és munkatársak mindent megtettek, a' miterejök és körülményök e' részben engede, — 's nem kevés feláldozásba került, hogy a' munka úgy jöjön ki kezeikből, a' milyennek most láttatik. De némi ok és külömbféle akadály miatt hézag is maradt nehol a' munkában, u. m. némelly érdeklertes czikkelek nevezetlenül kihagyattak, mások félbe szakasztattak, mások egyenesen a' pótolék kötetekre igazítottak. Ezen fölül pedig a' munka kidolgozása 's különösen a' használt kutfók megjelenése olta az idő jó darabkát folyt, némi nevezetéseket fejtve ki a' történetekben, 's új embereket hozva híresen elő a' nemhírességből, az előbb elhíresztelteknél pedig új dicséretes vagy nemdicséretes fordulásokat láttatva.

A' maradt hézagok tehát 's a' dolgok tovább fejlődése szükségessé tevék az Esmeretek tárának pótolék köteteit, mellyeket mi 1836-ban megkezdve garasos kiadásban, tíz íves füzetenkint a' magyar olvasó közönség kezeibe, akarunk juttatni, arra különösen vigyázva, hogy a' hazai, t. i. a' magyar és erdély országi czikkelek (a' történetiek, föld és életteirásiak más itt helyet érdemlőkkel együtt) minél nagyobb számban és hűséggel leirassanak, hogy az ismert világ minden nevezetessége, a' már felhoztakat pótolólag, minél oktatóbban előadassék, 's így az Esmeretek tára valami teljes egészét mutasson, kielégítve mind azt, ki az elmemunkálkodás mezejéről szűkebb de pontos vázolatokat keres benne, nem pedig egészen kimerítő, tág és hosszú leirást.

Nagy célunk elérése végett, mely az egész ügyet olly hatatosan érdekli, egész barátsággal segedelemre szólítjuk föl a' két haza érdemes fíjait, ne terheltessenek bennünket az Esmeretek tárában észrevett 's a' bele illendő, kiváltképen honi czikkelek felül újság vagy levél által tudósítani, — 's egyszersmind kidolgozott czikkelek által az ügyet elősegíteni, azon észrevétel mellett, hogy a' kidolgozásra fölválandó czikkeket velünk jó idején tudassák, nehogy azok kidolgozásával másokat bizzunk meg, — és a' kidolgozottakat meghatározandó időre okvetlenül beküldjék, nyomott ivétől 21 v. f. tisztoletdíj mellett.

Ezeket előlegesen, további tudósításokat annak idejében adandunk.

A' szerkesztő.
Vajda Péter.

A' kiadó.
Heckenast Gusztáv
könyvkereskedő.

sek u
fölyéte
üzenet
üz. a'
vmegy
molnol
iranti

fensöb
smidt
örkan

csevic
halyev

halics

postta

nonokl
bánuso

rencze
hivatal
kanon

vénysz
vinodo

lárhoz
tározat
sz. Ist
magy.
nevezr

Akado
intézet
's mag
nél tan
zata sz
raturai
nyelvb
méltoz
sajit
Magya
a' haz
négy
nak 's
sanak
sus ut

dalma
's egy
egy if
nem f
kül k
magya
fordul
zessel
bik ol
sát m
latkoz
még
hangu
vágja
Még e
Iaczk
A' m
által,
eset l
fiinak
lilos
gény